

Αριθμ. Πρωτ. ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ: 2210
Ημερομ. Κατάθεσης: 7/1/2026



ΠΑΣΟΚ-ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ

ΕΡΩΤΗΣΗ

Αθήνα, 7 Ιανουαρίου 2026

ΠΡΟΣ: Την Υπουργό Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας

ΘΕΜΑ: Αναστολή διαγωνισμών επισιτιστικής βοήθειας, αλλαγή τύπου παρέμβασης και κίνδυνος νέας καθυστέρησης στην παροχή στήριξης προς ευάλωτες κοινωνικές ομάδες

Αξιότιμη κυρία Υπουργέ

Την παραμονή των Χριστουγέννων εστάλη επιστολή της Υπουργού Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας και του Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών προς όλες τις Περιφέρειες της χώρας, με την οποία ζητείται η παύση ή αναστολή των εν εξελίξει διαγωνιστικών διαδικασιών για την υλοποίηση του Προγράμματος Επισιτιστικής Βοήθειας και Υλικής Στήριξης (πρώην ΤΕΒΑ), που απευθύνεται σε ευάλωτες κοινωνικές ομάδες και χρηματοδοτείται από το ΕΣΠΑ 2021–2027.

Το Πρόγραμμα Επισιτιστικής Βοήθειας αποτελεί εγκεκριμένη συγχρηματοδοτούμενη παρέμβαση με σαφώς προσδιορισμένο τύπο υλοποίησης, ήτοι παροχή υλικών αγαθών (τρόφιμα και βασική υλική συνδρομή) σε συνδυασμό με υποχρεωτικές συνοδευτικές δράσεις κοινωνικής στήριξης. Η έγκρισή του βασίζεται σε συγκεκριμένο φυσικό αντικείμενο, δεσμευτικούς δείκτες εκροών και αποτελέσματος, εγκεκριμένο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου και ρητές αποφάσεις ένταξης. Η αρχιτεκτονική του Προγράμματος προϋποθέτει έλεγχο σε επίπεδο είδους, ποσότητας και ποιότητας των παρεχόμενων

αγαθών, καθώς και άμεση σύνδεση του φυσικού αντικειμένου με την επίτευξη των δεικτών και την πιστοποίηση των δαπανών.

Στην επιστολή των Υπουργών αναφέρεται ότι, σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εξετάζεται η αντικατάσταση του υφιστάμενου τρόπου διανομής αγαθών μέσω αναδόχων από ένα κεντρικό σύστημα παροχής διατακτικών ή/και ηλεκτρονικών επαναφορτιζόμενων καρτών. Ωστόσο, μια τέτοια επιλογή δεν συνιστά τεχνική βελτίωση ή λειτουργική προσαρμογή, αλλά πλήρη αλλαγή τύπου παρέμβασης, χωρίς μέχρι σήμερα να έχει προηγηθεί τροποποίηση του εγκεκριμένου Προγράμματος, αναθεώρηση των δεικτών, επικαιροποίηση του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου ή ρητή και εγγράφως τεκμηριωμένη θεσμική έγκριση.

Περαιτέρω, η υλοποίηση της Πράξης ΕΒΥΣ διέπεται από δεσμευτικό ενωσιακό και εθνικό κανονιστικό πλαίσιο (Κανονισμοί (ΕΕ) 2021/1057 και 2021/1060, ν. 4914/2022, ισχύουσα ΚΥΑ και εγκεκριμένη Πρόσκληση), το οποίο παραμένει απολύτως σε ισχύ. Οι Περιφέρειες, ως Δικαιούχοι συγχρηματοδοτούμενων πράξεων, ενεργούν υπό καθεστώς δεσμίας αρμοδιότητας και δεν διαθέτουν διακριτική ευχέρεια να αναστείλουν ή να παύσουν την υλοποίηση εγκεκριμένων πράξεων βάσει απλής διοικητικής ή πολιτικής επιστολής. Τυχόν αναστολή ώριμων διαγωνιστικών και συμβατικών διαδικασιών, χωρίς προηγούμενη κανονιστική μεταβολή, ενέχει σοβαρούς κινδύνους υπέρβασης αρμοδιότητας, απώλειας επιλεξιμότητας δαπανών, απένταξης πράξεων και επιβολής δημοσιονομικών διορθώσεων ή καταλογισμών σε μεταγενέστερους ελέγχους, ευθύνη η οποία δεν αίρεται από μη δεσμευτικές κατευθύνσεις της Κεντρικής Διοίκησης.

Ιδιαίτερη θεσμική αντίφαση προκαλεί το γεγονός ότι στις 5.12.2025 η Υφυπουργός Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, απαντώντας επισήμως σε Επίκαιρη Ερώτηση στη Βουλή, υποστήριξε ρητά και χωρίς επιφυλάξεις το υφιστάμενο μοντέλο υλοποίησης του Προγράμματος, επιβεβαιώνοντας τη νομιμότητα, την επάρκεια και τη συνέχειά του, δηλώνοντας χαρακτηριστικά ότι «σεβόμενοι απόλυτα τις προβλεπόμενες διαδικασίες αναφορικά με τις δημόσιες προμήθειες και τη διαχείριση ευρωπαϊκών πόρων, εξασφαλίζουμε την επιτυχία του προγράμματος και την αποτελεσματική προστασία των ευάλωτων ομάδων». Λίγες ημέρες αργότερα, ανακοινώθηκε αιφνιδίως αναδιάρθρωση του Προγράμματος. Η αντίφαση αυτή δεν συνιστά απλώς πολιτική ασυνέπεια, αλλά εγείρει σοβαρό ζήτημα θεσμικής σοβαρότητας και διοικητικής αξιοπιστίας. Η παύση ή αναστολή ώριμων διαγωνιστικών διαδικασιών, χωρίς πλήρως θεσμοθετημένο και επιχειρησιακά ώριμο εναλλακτικό σύστημα, προσκρούει στην αρχή της ασφάλειας δικαίου, θίγει τη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη Περιφερειών και οικονομικών φορέων και ενδέχεται να επηρεάσει αρνητικά την απορρόφηση των πόρων του ΠΑΔΚΣ 2021–2027.

Το ζήτημα επιτείνεται ακόμη περισσότερο από το γεγονός ότι το Πρόγραμμα βρίσκεται ήδη σε καθεστώς παρατεταμένης καθυστέρησης άνω των δύο ετών, με τους ωφελούμενους να έχουν στερηθεί επί μακρόν τη βασική επισιτιστική στήριξη και ενώ σε αρκετές Περιφέρειες οι διαγωνιστικές διαδικασίες έχουν ήδη ολοκληρωθεί ή βρίσκονται στο τελικό στάδιο, με αποτέλεσμα η διανομή των προϊόντων να μπορεί να ξεκινήσει εντός του επόμενου μήνα. Μια αναστολή σε αυτό το σημείο θα προκαλούσε περαιτέρω καθυστερήσεις και θα στερούσε από τους ωφελούμενους την εκ νέου πρόσβαση σε βασικά αγαθά.

Ιδιαίτερη σημασία έχει το γεγονός ότι στο ισχύον και εγκεκριμένο μοντέλο υλοποίησης έχει ληφθεί ρητή πρόνοια για τους ωφελούμενους που δεν δύνανται να μετακινηθούν ή να επισκεφθούν τα σημεία διανομής. Προβλέπεται ότι ο ανάδοχος υποχρεούται να διαθέσει κατάλληλα μεταφορικά μέσα και εξειδικευμένο προσωπικό και να πραγματοποιεί απευθείας κατ' οίκον διανομή στις κατοικίες των ωφελουμένων, πρόβλεψη που αφορά εκτιμώμενο ποσοστό περίπου 3% του συνολικού αριθμού των δικαιούχων και καλύπτει άτομα με σοβαρά κινητικά προβλήματα, ηλικιωμένους με περιορισμένη αυτονομία, άτομα με βαριά αναπηρία και λοιπές περιπτώσεις αντικειμενικής αδυναμίας μετακίνησης. Η ρύθμιση αυτή αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα του εγκεκριμένου φυσικού αντικείμενου και έχει ενσωματωθεί στον σχεδιασμό, στο κόστος και στους όρους υλοποίησης του Προγράμματος. Αντιθέτως, η μετάβαση σε σύστημα προπληρωμένων καρτών καταργεί στην πράξη την κατ' οίκον διανομή, μεταφέρει την ευθύνη πρόσβασης αποκλειστικά στον ωφελούμενο και αφήνει ακάλυπτο ακριβώς το πιο ευάλωτο τμήμα του πληθυσμού για το οποίο το ισχύον μοντέλο έχει ήδη προβλέψει ειδική μέριμνα.

Η προβαλλόμενη ως ενίσχυση της αξιοπρέπειας και της ελευθερίας επιλογής μέσω διατακτικών ή καρτών δεν λαμβάνει επαρκώς υπόψη τις πραγματικές συνθήκες διαβίωσης των ωφελουμένων του ΕΒΥΣ. Πρόκειται για άτομα και νοικοκυριά στα όρια ή κάτω από το όριο της φτώχειας, έλλειψη πρόσβασης σε μέσα μετακίνησης, περιορισμένη γεωγραφική διαθεσιμότητα συμβεβλημένων καταστημάτων, ιδιαίτερα σε ορεινές, νησιωτικές και απομακρυσμένες περιοχές, καθώς και χαμηλή ψηφιακή εξοικείωση.

Η υποχρέωση χρήσης ηλεκτρονικών καρτών, ελέγχου υπολοίπων, διαχείρισης τεχνικών προβλημάτων και εξαργύρωσης σε συγκεκριμένα εμπορικά δίκτυα ενδέχεται να δημιουργήσει πρόσθετο άγχος και πρακτικά εμπόδια, αντί να ενισχύσει την αυτονομία των ωφελουμένων. Επιπλέον, η χρήση «καρτών απόρρου» σε ταμεία καταστημάτων ενέχει σοβαρό κίνδυνο στιγματισμού και κοινωνικής έκθεσης, σε

αντίθεση με το υφιστάμενο σύστημα διανομών που πραγματοποιούνται οργανωμένα, με ραντεβού και σε χώρους αποκλειστικά για δικαιούχους.

Περαιτέρω, η υιοθέτηση μηχανισμού διατακτικών ή καρτών ενέχει αυξημένους κινδύνους ως προς την ορθή και σύννομη χρήση των ενωσιακών πόρων. Η διεθνής και εθνική εμπειρία καταδεικνύει ότι τέτοια μέσα δύνανται να αποτελέσουν αντικείμενο άτυπων συναλλαγών, έμμεσης μεταβίβασης ή καταστρατήγησης της ενίσχυσης, καθιστώντας εξαιρετικά δυσχερή τον έλεγχο της τελικής χρήσης τους. Η αδυναμία αυτή εντείνει τις απαιτήσεις ελέγχου από τις εθνικές και ενωσιακές αρχές (ΕΔΕΛ, ΕΥΔ, Ελεγκτικό Συνέδριο, Ευρωπαϊκή Επιτροπή) και αυξάνει τον κίνδυνο δημοσιονομικών διορθώσεων και καταλογισμών σε περίπτωση μη επιλέξιμων δαπανών ή απόκλισης από τον σκοπό του Προγράμματος.

Ιδιαίτερη σημασία έχει ότι, στο πλαίσιο της Προτεραιότητας 6 – ΕΒΥΣ, η επισιτιστική βοήθεια δεν αποτελεί απλή χρηματική ενίσχυση. Σύμφωνα με το άρθρο 19 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/1057, η επιλογή των παρεχόμενων τροφίμων γίνεται βάσει αντικειμενικών κριτηρίων, συνδεδεμένων με τις διατροφικές και υγειονομικές ανάγκες των απόρων, με ρητό σκοπό τη συμβολή σε ισορροπημένη και επαρκή διατροφή. Το υφιστάμενο μοντέλο οργανωμένης προμήθειας και διανομής διασφαλίζει στην πράξη τη συμμόρφωση με τη διάταξη αυτή, μέσω προκαθορισμένων προδιαγραφών, ελέγχου ποιότητας και ενιαίας εφαρμογής των κριτηρίων.

Η αντικατάσταση της διανομής τροφίμων από διατακτικές ή κάρτες αποδυναμώνει τον διατροφικό στόχο του ΕΒΥΣ, καθώς μεταθέτει την ευθύνη επιλογής αποκλειστικά στον ωφελούμενο, χωρίς θεσμικές εγγυήσεις ότι καλύπτονται οι ελάχιστες απαιτήσεις ισορροπημένης διατροφής που θέτει το ενωσιακό δίκαιο.

Επιπλέον, η άμεση μετάβαση προϋποθέτει ενιαίο πληροφοριακό σύστημα σε πλήρη παραγωγική λειτουργία, διασύνδεση με ΟΠΕΚΑ, φορείς πληρωμών και εμπορικά δίκτυα πανελλαδικά, καθώς και ολοκλήρωση σύνθετων κεντρικών αναθέσεων. Ελλείψει αυτών, η αιφνίδια αλλαγή ενέχει σοβαρό κίνδυνο λειτουργικού κενού, ιδίως για πληθυσμούς με περιορισμένη ψηφιακή πρόσβαση.

Πρέπει επίσης να συνεκτιμηθεί ότι η ονομαστική αξία διατακτικών ή καρτών υποβαθμίζεται ουσιαστικά σε περιβάλλον αυξημένου πληθωρισμού ή τοπικών διακυμάνσεων τιμών, ενώ σε περιπτώσεις φυσικών καταστροφών ή διαταραχών της εφοδιαστικής αλυσίδας οι διατακτικές ενδέχεται να μην μπορούν να αξιοποιηθούν άμεσα. Αντιθέτως, οι μαζικές προμήθειες μέσω διαγωνισμών επιτρέπουν οικονομίες κλίμακας, χαμηλότερες τιμές ανά μονάδα και μεγαλύτερη ανθεκτικότητα του συστήματος.

Επιπρόσθετα, το Πρόγραμμα δεν περιορίζεται μόνο στη διανομή επισιτιστικής βοήθειας, αλλά περιλαμβάνει υποχρεωτικές συνοδευτικές δράσεις, οι οποίες αποτελούν δομικό στοιχείο της εγκεκριμένης παρέμβασης κοινωνικής ένταξης. Οι δράσεις αυτές καλύπτουν ευρύ φάσμα κοινωνικών, υγειονομικών και ψυχοκοινωνικών υπηρεσιών και απευθύνονται σε συγκεκριμένες υπο-ομάδες στόχου, ενώ η υλοποίησή τους προϋποθέτει φυσική επαφή με τους ωφελούμενους, τοπική παρουσία, ενεργό παρακολούθηση και λειτουργική σύνδεση με τη διαδικασία της διανομής. Η μετάβαση σε κεντρικό σύστημα προπληρωμένων καρτών αποσυνδέει τις συνοδευτικές δράσεις από το φυσικό αντικείμενο, καταργεί τον μηχανισμό εντοπισμού και ενεργοποίησης των ωφελουμένων και καθιστά εξαιρετικά δυσχερή έως ανέφικτη την τεκμηρίωση της ισότιμης εφαρμογής τους.

Προκαλεί λοιπόν εύλογους προβληματισμούς το γεγονός ότι η προωθούμενη αλλαγή συνεπάγεται την πλήρη συγκέντρωση της διαδικασίας παροχής της επισιτιστικής βοήθειας σε κεντρικό κυβερνητικό μηχανισμό, απομακρύνοντάς την από το υφιστάμενο αποκεντρωμένο σχήμα υλοποίησης μέσω των Περιφερειών. Η επιλογή αυτή δημιουργεί την εντύπωση ότι η επισιτιστική βοήθεια μετατρέπεται από ολοκληρωμένη κοινωνική παρέμβαση σε απλή χρηματική παροχή, αντίστοιχη με τα γνωστά κυβερνητικά «pass», επιτρέποντας στην Κυβέρνηση να εμφανίζει την παροχή βασικών αγαθών προς τους πλέον άπορους πολίτες ως πράξη γενικευμένης οικονομικής ενίσχυσης ή κυβερνητικής φιλανθρωπίας. Έτσι, αλλοιώνεται ο κοινωνικός και θεσμικός χαρακτήρας του Προγράμματος, το οποίο από εργαλείο κοινωνικής ένταξης και προστασίας των ευάλωτων μετασχηματίζεται σε μηχανισμό επικοινωνιακής διαχείρισης και κεντρικής διανομής χρηματικής αξίας, χωρίς τις εγγυήσεις στόχευσης, ελέγχου και κοινωνικής υποστήριξης που προβλέπει το εγκεκριμένο πλαίσιο.

Επειδή η επισιτιστική βοήθεια αποτελεί ζήτημα κοινωνικής επιβίωσης και όχι διαχειριστικής επιλογής, Επειδή κάθε νέα αναστολή οδηγεί σε περαιτέρω καθυστέρηση παροχής βασικών αγαθών σε χιλιάδες δικαιούχους,

Επειδή η αλλαγή τύπου παρέμβασης απαιτεί θεσμικές εγκρίσεις, χρόνο και πλήρη τεκμηρίωση

Ερωτάσθε κυρία Υπουργέ

- 1. Προτίθεται η Κυβέρνηση να ανακαλέσει ή να τροποποιήσει την οδηγία αναστολής, ώστε να συνεχιστούν και να ολοκληρωθούν οι ήδη ώριμες διαγωνιστικές διαδικασίες για την επισιτιστική βοήθεια, διασφαλίζοντας την άμεση έναρξη διανομών στους ωφελούμενους;**

2. Ποιο είναι το συγκεκριμένο και δεσμευτικό χρονοδιάγραμμα για την ενδεχόμενη εφαρμογή του νέου συστήματος παροχής διατακτικών ή/και προπληρωμένων καρτών και με ποιον τρόπο διασφαλίζεται ότι μέχρι την πλήρη θεσμική και επιχειρησιακή του ωρίμανση δεν θα υπάρξει νέο κενό στην παροχή επισιτιστικής στήριξης προς τους δικαιούχους;
3. Έχει εγκριθεί, όπως απαιτείται σε περίπτωση αλλαγής τύπου παρέμβασης σε συγχρηματοδοτούμενο πρόγραμμα, η τροποποίηση του εγκεκριμένου Προγράμματος, η αναθεώρηση των δεσμευτικών δεικτών εκροών και αποτελέσματος και η επικαιροποίηση του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ); Αν ναι, πότε εγκρίθηκαν και με ποια συγκεκριμένη απόφαση; Αν όχι, σε ποια νομική βάση προωθείται η εν λόγω αλλαγή;
4. Πώς διασφαλίζεται η πιστοποιησιμότητα των δαπανών και η συμμόρφωση με το ευρωπαϊκό ελεγκτικό πλαίσιο, όταν στο προτεινόμενο μοντέλο δεν υφίσταται έλεγχος σε επίπεδο προϊόντος, δεν τεκμηριώνεται ότι οι δαπάνες αφορούν πράγματι αγορά τροφίμων και βασικών αγαθών και ο έλεγχος περιορίζεται αποκλειστικά σε συναλλαγές και κατηγορίες εμπορών;
5. Πώς προτίθεστε να αντιμετωπίσετε την απώλεια οικονομιών κλίμακας και το αυξημένο κόστος λιανικών τιμών;
6. Πώς διασφαλίζεται η συμμόρφωση με το άρθρο 19 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/1057 και η κάλυψη ελάχιστων διατροφικών απαιτήσεων;
7. Πώς αντιμετωπίζονται οι αυξημένοι κίνδυνοι καταστρατήγησης, έμμεσης μεταβίβασης και δημοσιονομικών διορθώσεων;
8. Ποιος αναλαμβάνει την ευθύνη για τις διοικητικές, νομικές και δημοσιονομικές συνέπειες από την αναστολή ή ματαίωση ώριμων διαγωνιστικών διαδικασιών, ιδίως σε ό,τι αφορά προσφυγές οικονομικών φορέων, ενδεχόμενες αξιώσεις αποζημίωσης και τον κίνδυνο απώλειας κοινοτικών πόρων;
9. Πώς διασφαλίζεται η συνέχεια, η αξιοπιστία και η ασφάλεια δικαίου, όταν οι Περιφέρειες και οι οικονομικοί φορείς ενήργησαν βάσει ισχυουσών προσκλήσεων

και οδηγιών της Κεντρικής Διοίκησης, οι οποίες εκ των υστέρων ανατρέπονται χωρίς μεταβατικό στάδιο;

10. Πώς διασφαλίζεται η πρόσβαση των ωφελουμένων που αδυνατούν να μετακινηθούν, οι οποίοι εκτιμώνται σε ποσοστό περίπου 3% του συνόλου βάσει στοιχείων της Διαχειριστικής Αρχής του ΟΠΕΚΑ, όταν το υφιστάμενο και εγκεκριμένο μοντέλο προβλέπει ρητά κατ' οίκον διανομή και η μετάβαση σε προπληρωμένες κάρτες καταργεί αυτή την ειδική πρόνοια για τα πλέον ευάλωτα άτομα;
11. Πώς προστατεύονται οι ωφελούμενοι με περιορισμένη κινητικότητα, ψηφιακή αδυναμία ή γεωγραφικούς περιορισμούς;
12. Πώς προτίθεται το Υπουργείο να διασφαλίσει την ουσιαστική, ισότιμη και τεκμηριωμένη υλοποίηση των υποχρεωτικών Συνοδευτικών Δράσεων, όταν η μετάβαση σε κεντρικό σύστημα προπληρωμένων καρτών αποσυνδέει τις δράσεις αυτές από το φυσικό αντικείμενο, καταργεί τον μηχανισμό φυσικής επαφής και ενεργοποίησης των ωφελουμένων και καθιστά εξαιρετικά δυσχερή έως ανέφικτη την τεκμηρίωση της εφαρμογής τους σε συγκεκριμένες υπο-ομάδες στόχου;
13. Τέλος, εξετάζεται η δυνατότητα το νέο μοντέλο παροχής να εφαρμοστεί σε επόμενο προγραμματικό κύκλο, ώστε να σχεδιαστεί εξαρχής με κατάλληλους δείκτες, ΣΔΕ και θεσμικές εγγυήσεις, χωρίς να ακυρωθεί ή να παγώσει η ήδη καθυστερημένη τρέχουσα διαδικασία που αφορά βασικές ανάγκες επιβίωσης των πλέον ευάλωτων πολιτών;

Οι ερωτώντες βουλευτές

Χριστοδουλάκης Εμμανουήλ

Καζάνη Αικατερίνη

Παππάς Πέτρος

Μπιάγκης Δημήτριος

Τσίμαρης Ιωάννης

Μάντζος Δημήτριος
Χρηστίδης Παύλος
Αχμέτ Ιλχάν
Βατσινά Ελένη
Γιαννακοπούλου Κωνσταντίνα (Νάντια)
Γρηγοράκου Παναγιώτα (Νάγια)
Θρασκιά Ουρανία (Ράνια)
Κατρίνης Μιχάλης
Κουκουλόπουλος Παρασκευάς (Πάρις)
Κωνσταντινόπουλος Οδυσσέας
Λιακούλη Ευαγγελία
Μιχαηλίδης Σταύρος
Μουλκιώτης Γεώργιος
Νικητιάδης Γεώργιος
Νικολαΐδης Αναστάσιος
Πάνας Απόστολος
Παπανδρέου Γεώργιος
Παρασκευαΐδης Παναγιώτης
Παραστατίδης Στέφανος
Παρασύρης Φραγκίσκος
Πουλάς Ανδρέας
Σπυριδάκη Αικατερίνη
Σταρακά Χριστίνα
Χνάρης Εμμανουήλ